

CZINEGE LAJOS

1924. március 24. Karcag, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye -
1998. május 10. Leányfalu, Pest megye

MTI/MTVA Fotóarchívum/Horling Róbert

FŐBB TISZTSÉGEI

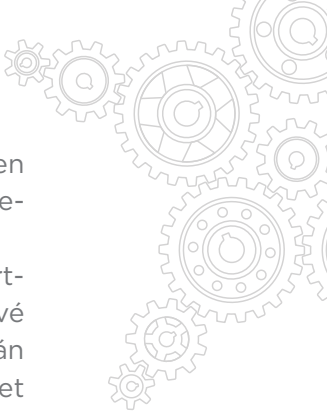
Az MDP KV Adminisztratív Osztálya helyettes vezetője	1954. június-1955. június
Az MDP KV Adminisztratív Osztálya vezetője	1955. június-1956. október 31.
Az MSZMP KB Adminisztratív Osztálya vezetője	1956. december-1957. július
Az MSZMP Szolnok Megyei Bizottsága első titkára	1957. július-1960. május
Az MSZMP KB tagja	1959. december 5.-1988. május 22.
Honvédelmi miniszter	1960. május 17.-1984. december 6.
Az MSZMP PB póttagja	1961. szeptember 12.-1970. november 28.
A Minisztertanács elnökhelyettese	1984. december 6.-1987. június 25.

PÁLYÁJA

Parasztcsaládban született, apja Czinege József, anyja Andrásai Mária volt.

A hat elemi kijárása után kovácsinasnak állt, segédlevele megszerzését követően szakmájában dolgozott, illetve a mezőgazdasági idénymunkákból is kivette a részét. 1944 őszén tagja lett a 25. „Hunyadi” magyar fegyveres SS-gránátoshadosztálynak. 1945-ben belépett a Magyar Kommunista Pártba, részt vett a párt ifjúsági szervezetének számitó Madisz (Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség) karcagi csoportjának megalakításában. 1946-ban hat hónapig egy műszaki zászlóaljban önkéntes katonai szolgálatot teljesített. 1947. májusban függetlenített politikai munkatársként az MKP karcagi városi bizottságának propagandistája lett, 1948. februárban pedig már ő volt a városi pártbizottság titkára, e tiszteben helyi szinten részt vett a szociáldemokrata párttal való fúzió lebonyolításában. Ugyanabban az évben Pesten két hónapos pártiskolát végzett, s 1948. októberben áthelyezték az agitációs és propagandaosztály vezetőjének Szolnokra, a Magyar Dolgozók Pártja Jász-Nagykun-Szolnok megyei bizottságára, ahol rövidesen megyei szervező titkárrá lépett elő.

1950-ben egy kiszállás alkalmával az autójuk előtt egy sorompót lezártak, s emiatt lövöldözni kezdett. Büntetésül leváltották beosztásából, s a szolnoki Mezőgazdasági Gépjávitó Vállalat művezetőjévé fokozták le, de hamarosan ugyanott igazgatóhelyettesnek tették meg. 1951-ben honvéd századosi rangban hivatásos katonai állományba vették, s a Honvédelmi Minisztérium Politikai Főcsoportfőnökség Felügyelő Osztályára osztották be. Az év őszétől őrnagyként a Magyar Néphadsereg tüzérparancsnoksá-

gán szolgált politikai tisztként 1952. decemberig, amikor felszámolták a hadseregben a társparancsnoki vezetési rendszert. Attól kezdve ugyanott a parancsnok politikai helyettese volt; 1952-ben honvéd alezredessé léptették elő.

1954. júniusban az MDP Központi Vezetőség Adminisztratív Osztályának (a pártközpontnak ez a részlege felügyelte a fegyveres testületeket) helyettes vezetőjévé nevezték ki, emiatt tartalékkállományba került, így a Sztálin Politikai Tiszti Akadémián folytatott tanulmányait félbeszakította (a négyéves levelező képzésből két és fél évet végzett el). 1955. júniusban az iskolára küldött Keleti Ferenctől átvette az Adminisztratív Osztály vezetését. 1956. október 27-én bekerült a KV október 23/24-i rendkívüli, a forradalom kirobbanása miatt összehívott ülésén a felkelés leverésének irányítására megalakított Katonai Bizottságba. Részt vett a katonai diktatúra tervének kidolgozásában, amelyet Fehér Lajossal és Földes Lászlóval együtt meg akartak ismertetni Nagy Imrével, de nem jutottak be hozzá.

Az 1956. novemberi 4-i szovjet intervenció után csatlakozott a Kádár-féle vezetéshez, november 5-én a párt részéről őt jelölték ki a felállítandó karhatalom megszervezésének ellenőrzésére. 1956. decembertől az MDP utódaként életre hívott Magyar Szocialista Munkáspárt Adminisztratív Osztályát vezette, e tisztében tagja volt az igazságügyi és bűnüldöző szervek közötti informális egyeztetések legfontosabb grémiumának, az úgynevezett Koordinációs Bizottságnak.

1957. január végén Tömpe Istvánnal, a belügyminiszter első helyettesével és Halas Lajos ezredessel együtt megbízták a Munkásőrség megszervezésével. Ennek szükségességéről még a párt Ideiglenes Intéző Bizottságának 1956. november 21-i ülésén így beszélt: „Amilyen mértékben a hadseregben szilárdul a helyzet, olyan mértékben kell a munkásmilíciákra támaszkodni. A rendőrség, ha meg is lesz, állományában nem lesz olyan szilárd. Elcsapni az embereket nem lehet, de bizonytalanság van. A hadsereg árnyékában kell egy kissé megszervezni a munkásmilíciákat, ehhez legalább fél év kell.”

1957. júliusban a Szolnok megyei pártbizottság élére állították, 1958–1967 között országgyűlési képviselő s 1960-ig a parlament honvédelmi bizottságának elnöke is volt. 1959. decemberben beválasztották az MSZMP Központi Bizottságába. 1960. májusban altábornagyi rendfokozattal (1957. októbertől tartalékos ezredes volt) honvédelmi miniszterré nevezték ki. 1961 szeptemberében póttagként bekerült az állampárt legfőbb döntéshozó testületébe, a Politikai Bizottságba. 1962. áprilisban vezérezredessé léptették elő. 1963. szeptembertől a Szovjetunió Vorosilovról elnevezett vezérkari akadémiája levelező tagozatán folytatott magasabb katonai tanulmányokat. Rendszeresen részt vett a Varsói Szerződés tagállamai 1969 márciusában – az 1968. augusztusi csehszlovákiai katonai intervenció után – megalakított Honvédelmi Miniszteri Bizottságának ülésein. 1970. novemberben, a póttagság intézményének megszüntetésekor kihagyták a PB-ből. 1978. november 7-e alkalmával megkapta a legmagasabb elérhető katonai rendfokozatot, a hadseregtábornokit. A Honvédelmi Minisztérium élén eltöltött 24 év után – amellyel a magyar miniszterek között rekorder –, 1984. decemberben a Minisztertanács elnökhelyettesévé nevezték ki. 1987. júniusban nyugállományba vonult, az 1988. májusi országos pártértekezleten kibukott a KB-ból. 1989. novemberben, miután hivatali ideje alatt elkövetett visszaéléseire fény derült, lemondott hadseregtábornoki rendfokozatáról.

FORRÁSOK

Az MDP Politikai Bizottsága 1954. június 23-i ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 276. fond 54/182. őrzési egység. http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jsp?ADT_ID=39489&MT=11 (A letöltés ideje 2015. február 9.)

Az MSZMP Politikai Bizottsága 1957. július 9-i ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára 288. fond 5/34. őrzési egység

Az MSZMP Központi Bizottsága 1960. április 23-i zárt ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 288. fond. [További jelzet nélkül.] http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jspx?ADT_ID=450&MT=1 (A letöltés ideje 2015. február 9.)

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára. 4.1. A-924 („Hunyadi páncélos” SS és háborús bűnöseinek névsorai) 8.

Visszaemlékezések, 1956. Szerkesztette Berecz János. Zrínyi Kiadó, Budapest, 1986. 105–127.

Kozma Tóth István: *Czinege Lajos mundér nélkül.* Zrínyi Kiadó, Budapest, 1990. 146–147.

IRODALOM

Segédkönyv a Politikai Bizottság tanulmányozásához. Szerkesztette Nyírő András. Interart Stúdió, Budapest, 1989. 267–268.

Kahler Frigyes (szerk.): *Sortűzek, 1956.* Antológia, Lakitelek, 1993.

Ács Tibor–Balogh Gyula–Bencze László: *Honvédelmi miniszterek, 1848–1994.* Zrínyi Kiadó, Budapest, 1994.

Zinner Tibor: *A kádári megtorlás rendszere.* Hamvas Intézet, Budapest, 2001.

Böllöny József–Hubai László: *Magyarország kormányai, 1848–2004.* Ötödik, bővített és javított kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2004. 302–303.

Horváth Miklós: *1956 hadikrónikája.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006.